

JOHAN KOS:

'Toelatingsonderzoek nieuwe middelen levert kennis op'

Tientallen onderzoekers houden zich bezig met onderzoek aan bloembollen en vaste planten. Niet alleen in Lisse of Zwaagdijk, maar ook op tal van andere plaatsen. De serie Het onderzoek van... laat onderzoekers vertellen waar zij op dit moment mee bezig zijn. In deze aflevering Johan Kos, die bij Proeftuin Zwaagdijk niet alleen directeur is, maar ook eindverantwoordelijk is voor het toelatingsonderzoek aan nieuwe gewasbeschermingsmiddelen.

Tekst en foto: Arie Dwarswaard

Het is een bekend gegeven. Voordat in Nederland gewasbeschermingsmiddelen een toelating krijgen dienen ze uitgebreid te worden getest. Op aspecten als het effect op de ziekte, de plant, en bodem, water en lucht. Een deel van dat onderzoek voert de producent zelf uit, maar een ander deel dient door een onafhankelijke onderzoeksinstansie te worden gedaan. Proeftuin Zwaagdijk is een van de instanties in Nederland die hiervoor verschillende certificaten heeft. Directeur Johan Kos, eindverantwoordelijk voor het toelatingsonderzoek aan nieuwe gewasbeschermingsmiddelen, geeft aan dat zo'n certificaat niet zomaar wordt verstrekt. "De Plantenziektenkundige Dienst geeft pas een certificaat van Good Experimental Practice (GEP) voor onderzoek aan gewassen af als aan allerlei voorwaarden is voldaan. Inmiddels hebben we ook een certificaat voor Good Laboratory Practice (GLP), dat de Voedsel- en Warenautoriteit verstrekt voor residu-onderzoek aan voedselgewassen. Als je GEP-gecertificeerd bent krijg je elk jaar zes tot acht keer inspectie. Eenmaal per zes jaar komen ze op kantoor voor een grote controle. Dan zijn ze zo'n anderhalve dag bezig om alles na te kijken, van archief tot opslag van gewasbeschermingsmiddelen. Dat is echt een pittige controle. De laatste keer kregen we het compliment dat alles er erg netjes uitzag en goed verzorgd was."

Het scala aan gewassen waaraan Proeftuin Zwaagdijk dit onderzoek uitvoert, is beduidend breder dan alleen de bloembollen. "We hebben proeven in bollen, vollegrondsgroenten, akkerbouw, sierteelt, glasgroenten, maar ook

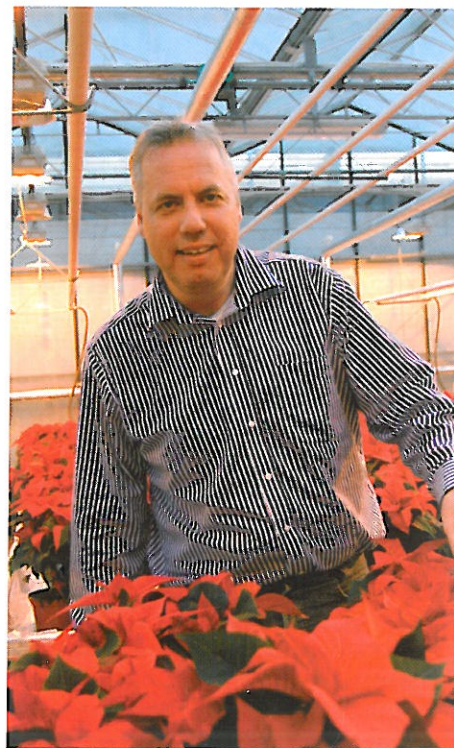
hard- en zachtfruit. Door de jaren heen zijn we ons steeds breder gaan oriënteren. Daardoor worden we voor de grote opdrachtgevers ook steeds interessanter."

Op de landkaart van Nederland staan met kleurjes de proefvelden aangegeven. "We voeren dat onderzoek veelal uit op praktijkbedrijven. We zijn verplicht om per middel op minstens vier plaatsen, die geografisch voldoende ver uit elkaar moeten liggen, het onderzoek uit te voeren. Voor de bloembollen kan dat bijvoorbeeld betekenen dat we onderzoek doen op het proefveld van ROL in Vledder, bij Kleurrijk Flevoland in Creil, bij ons op Proeftuin Zwaagdijk en op de Floratuin in Julianadorp. Daarnaast kunnen we voor onderzoek aan middelen die tegen een specifieke ziekte werken ook nog bij bedrijven terecht waarvan we weten dat zij daar een probleem mee hebben."

De omvang van dit facet van Proeftuin Zwaagdijk is, zoals Johan Kos het noemt, van groot belang. "Elk jaar sturen we ons programma met proeven in. Dat zijn er per jaar tussen de 250 en 300. In de bloembollen zijn dat er jaarlijks zo'n 80."

KENNISVOORSPRONG

Zodra een stof in onderzoek komt voor toelating dient elke medewerker die daarmee aan de slag gaat er het zwijgen toe te doen. "We hebben allemaal een geheimhoudingsplicht. Zolang het middel geen toelating heeft, zeggen we er niets over. Van het moment van beginnen tot een toelating kan dat wel eens drie tot vier jaar duren. Maar er zit ook een hele andere kant aan. We doen ervaringen op met nieuwe stoffen, en dat geeft ons als Proeftuin Zwaagdijk een kennisvoorsprong. Het onderzoek aan nieuwe stoffen levert ons kennis op over de

Johan Kos

werking tegen een ziekte, maar ook de invloed van grond en weer. Als een nieuw middel een toelating heeft gekregen, kunnen wij daar op onze open dagen al informatie over presenteren. Dat doen wij niet alleen zelf, maar ook de producent krijgt daar in principe de ruimte voor tijdens de open dagen.

De afgelopen jaren heeft Kos de markt van nieuwe middelen zien veranderen. "De tijd dat er voor elk middel dat wegviel wel wat anders was, ligt echt achter ons. De grote producenten ontwikkelen nog steeds nieuwe stoffen, maar alleen voor grote gewassen als rijst, mais en katoen. Van daaruit krijgen wij stoffen om verder te testen. Dat kan toch leiden tot problemen. Neem in de bloembollen alleen maar de onkruidbestrijding. Daar is echt niet veel meer voor beschikbaar. De sector zal zelf initiatieven moeten nemen om een breed pakket middelen in de benen te houden. Daarvoor is er het Fonds Kleine Toepassingen en derdenuitbreidingen, zodat er voor alle bolgewassen van groot tot klein voldoende middelen zijn voor een goede bescherming in de teelt. Wat relatief nieuw is, is de opkomst van meer biologische preparaten, ook vanuit de grote concerns. Dat kan over een paar jaar hele aardige resultaten gaan geven."